

HRVATSKI *glasnik*

Godina XXVII, broj 48

30. studenoga 2017.

cijena 200 Ft

Milenijska fotografija „Faust Vrančić u HOŠIG-u“

10. stranica

Harkanjska Hrvatska večer

7. stranica

Tri u jednom

12. stranica

Kiseški Hrvatski dan

11. stranica

Komentar

Zašparajte nam razočaranja dostojnije!

Svaki novinar zna da njegov produkt nije vjekovječan. Barem ne u tom formatu, kojega znamo listati, mislim ovde na papiroš. More se to arhivirati digitalno do preskrajnosti, ali papiroš i onda je papiroš sa svojim čarom, slomljenosti, nježnosti (komu je to tako draže reći) i sa svojom duhom. Čudami već ne znaju, kako to izgleda u jednoj tiskari, i kako su negda svoj dan, slova polag slova teško skupametal dokle je ispao tekst, i koliko su se morali i potom mučiti dokidob se je jedna stranica napunila sadržajem. Jedna stranica za drugom i tako cijele novine. Koliko je to muke, truda i brige, štoveć i noći prez sanj, dokle se ta plod narodi i vidiš pred oči ono gotovo, svoje, i kraj ogromnoga djela. Tako nam je gušt gledati kad štitelj prelista, šte, gleda fotografije, simo-tamo meče, doli pak gori vliče naslovnu stranicu, jednostavno u ruke zame aktualne novine, što je naš tim brižno sastavio, iz ničesar stvorio i stavio u oblik. A na to dojde kot hladni tuš, kad svoj produkt, svoje veliko djelo, mora stvoritelj skroz gledati, kako se zniči, omalovažava, obeščasti. Kad recimo rashitano, zgaženo, s nekakovom tekućinom poliveno stranice mora novinar sam pobrati za jednom priredbom. To je najgore za onoga ki se je zalagao, dane drugo trudio dokle ga je hladan pot poljivao još i većputi, ali je svoje misli uspio pretočiti, nomo reći, u nešto vridnoga. U tom slučaju kad vidiš nestanak, dostaneš povratni znak, koliko se ta trud (ne) cijeni u jednoj zajednici. Tvrđili su i drugi svidoki, da svaki put slična slika zatvara Državni hrvatski dan, da posebni broji Hrvatskoga glasnika i naš proizvod, naša marka, naš zalag djelovanja doživljava istu iznakaženu i tragičnu sudbinu. Ne znam "što je bolje" da se ta dodatni broj diskretno stavlja zgužvano u džep ali u ridiku i doma se hiti u smetlje, ali da se stavi ispod stolcev pak se i cokoli obrišu u njem. Zašparajte nam razočaranja dostojnije!

Tiho

Glasnikov tjedan

„Sveta Kata, snijeg na vrata“, narodna je hrvatska izreka. Svetu Katarinu, jednu od omiljenijih svetica i hrvatskoga naroda, štuju Hrvati diljem svijeta pa i mi Hrvati u Mađarskoj. Nekada je prvi godišnji snijeg padao oko svete Kate i uz nju. I ove je godine zabijelio Gorski kotar. U Katolju je bio lijep, ako i ne sunčan, a ono vedar dan. Svecicu Hrvati u Mađarskoj, piše Đuro Franković, zovu Kata, Katarina, Katalena, Katulena pa i Kocoljana, a i jedno od najomiljenijih imena u Hrvata jest Kata, Katica, Katarina. Da sam ja rodila kćerku, ona bi se zvala Katarina, Kata. Jer iz djetinjstva mi je ostala sveta Kata sa svojim prvim darovima, čarobnim ozračjem iščekivanja, kao nagovijest nadolazećih blagdana koji krase mjesec prosinac. I stih „Sveta Kata Krševan, do Božića misec dan.“ Sveta Kata zaštitnica je i katolijske crkve i sela, i toga su dana već stoljećima katolijski Hrvati slavili, čekali ručkom rodbinu, a navečer u krčmi i mijani „mulatovali“.

Od Svete Kate do velikih poklada neka da se naši stari nisu ženili, a poslije Svete Kate do poklada nije bilo ni balova. Od Svete Kate smo u došašću, i u svojim domovima. Čekamo Svetog Andriju, Svetu Barbaru, Svetog Nikolu, Svetu Luciju, Badnji dan i Božić.

Ove sam godine baš na Svetu Katu bila u Katolju. Ostala sam zadržana slavljenjem druženja u organizaciji tamošnje Hrvatske samouprave. Došli su mnogi koji danas ne stanuju u Katolju, svojim domovima, oni koji ih još imaju i koji se imaju komu vratiti, a neki tek u goste. Uza Svetu Katu simbol okupljanja šokačkih Hrvata pa i u Katolju, otkrivena je spomen-ploča Mariji Ostrogonac Kolar, otvorena zavičajna soba u zgradi nekadašnjeg vrtića, održana sveta misa na hrvatskom jeziku, tribina, kulturni program i bal. U Katolju po zadnjem popisu pučanstva ima 317 duša, od čega su njih

107 kazali da su Hrvati. Ako i nisu svi došli, ali s nama sa strane bilo nas je mnogo, tristotinjak s izvođačima. Davno je Katolj okupio toliko ljudi na jednom događaju. Okupili su ih Ružica Ivanković, Kata Polić Erdorf, i Vince Živković, zastupnici katolijske Hrvatske samouprave, sa svojim pomagačima Katoljcima.

Branka Pavić Blažetin

*Od Svete Kate do velikih
poklada nekada se naši stari
nisu ženili, a poslije
Svete Kate do poklada
nije bilo ni balova.*

Marko Dekić (1937. – 2017.)

Ah, nije život ljudcki drugo / neg smučeno jedno more, / neg plav jedna, ku udugo / biju vali kako gore;/ i sred ovijeh netom tmina / čo'ek se rodi, mrijet počina.

Stihovima Ivana Gundulića opraštam se od kolege, umirovljenog novinara Hrvatskoga glasnika, pjesnika Marka Dekića. Nedostajat će mi telefonski poziv i ono kada Anamarija kaže „Dat ću ti Marka“. I u mirovini Marko je pisao godinama za naš tjednik kao vanjski suradnik pokrivajući područje glavnoga grada, a ako je trebalo i šire. Volio je putopise i portrete ljudi u čemu je bio vrstan znalac svoga posla, ali i pjesmu koju bi napisao najprije bi poslao nama. Sjećam se njegove poeme o mohačkim bušarima koju smo dugo objavljivali u nastavcima. Bio je pjesnik koji je osluškivao bilo čitatelja te se nerijetko i izrazom prilagođavao svojim prigodnicama publici. Još prije tri mjeseca razgovarali smo o napisima koje će poslati za Hrvatski kalendar 2018. Otišao je naglo i tiho. A meni u ušima odzvanjaju njegovi stihovi iz pjesme Prolazim: Prolazim putom / kojim se možda / nikada više / vratiti neću, /no slutim da ću / još dugo čuvat / sićušne kamenčiće /i travu / što miriše. Neka ti je laka rodna santovačka gruda, Dragi Marko, u koju ćeš biti položen 16. prosinca u 10 sati.

Branka Pavić Blažetin

Ravnatelj Hrvatske matice iseljenika Mijo Marić u službenom posjetu Hrvatima u Mađarskoj

Ravnatelj Hrvatske matice iseljenika Mijo Marić sa svojim suradnicima Snježanom Jurišić, voditeljicom Odjela za kulturu, te voditeljicom Ureda ravnatelja Lanom Šaš 17. – 18. studenoga boravio je u dvodnevnom službenom posjetu Mađarskoj. Njegova je domaćica bila generalna konzulica Republike Hrvatske u Mađarskoj Vesna Haluga.

Ravnatelj Marić prvoga dana posjeta Mađarskoj posjetio je Generalni konzulat Republike Hrvatske, pečušku podružnicu Ureda HDS-a gdje mu je domaćin bio predsjednik HDS-ove Skupštine Ivan Gugan s voditeljima HDS-ova Ureda, medija i ustanova u HDS-ovu održavanju, uz predsjednika Saveza Hrvata u Mađarskoj, glasnogovornika Hrvata u Mađarskom parlamentu i novinara hrvatskih programa MTVA.

U ime HDS-ova Ureda, i medija te ustanova na sastanku su bili: HDS-ov predsjednik Ivan

Gugan, voditelj HDS-ova Ureda Jozo Solga, glavna i odgovorna urednica Medijskog centra Croatica Branka Pavić Blažetin, ravnatelj Hrvatskog vrtića, osnovne škole i đlačkog doma u Santovu Joso Šibalin, ravnatelj Znanstvenog zavoda Hrvata u Mađarskoj dr. sc. Stjepan Blažetin, glasnogovornik Hrvata u Mađarskom parlamentu Mišo Hepp, predsjednik Saveza Hrvata u Mađarskoj Joso Ostrogonać i reporterka hrvatskih programa pri MTVA Timea Šakan Škrilin. Nazočni su upoznali ravnatelja Marića s poslom koji

Na državnom Danu Hrvata u Starom Gradu

obavljaju, a HDS-ov predsjednik s planovima i nastojanjima vrhovnoga političkog tijela Hrvata u Mađarskoj, s naglaskom na problemima s kojima se susreću i za čije rješavanje traže pomoć matice i drugih bitnih hrvatskih institucija. Tema je sastanka bio položaj hrvatske nacionalne manjine u Mađarskoj te suradnja s matičnom domovinom.

Glavna i odgovorna urednica Medijskog centra Croatica govorila je o medijskim platformama koje su u sklopu Izdavačkog poduzeća Croatica, te ocrkala

planove, želje i teškoće te zamolila za potporu i lobiranje pri vidljivosti medijske kuće Hrvata u Mađarskoj kao sastavnice hrvatskoga medijskog javnog prostora, te ocrkala suradnju kako s HRT-om te s Hrvatskom maticom iseljenika i medijskim kućama Hrvata u Vojvodini i Austriji.

Istoga je dana ravnatelj Marić razgledao Hrvatski vrtić, osnovnu školu, gimnaziju i učenički dom Miroslava Krležu, a u večernjim satima bio je gost svečanosti povodom proslave 35. godišnjice djelovanja Ženskoga pjevačkog zbora Augusta Šenoa.

Drugoga dana svoga službenog posjeta Mađarskoj, ravnatelj Marić i njegovi suradnici pribivali su događanjima državnog Dana Hrvata u Starome Gradu. Bili su na svetoj misi na gradišćansko-hrvatskom jeziku u crkvi Djevice Marije Kraljice i sv. Gotharda koju je predvodio mons. dr. Ferenc Benković, biskupski savjetnik. Zatim su bili na otvorenju izložbe „Vrijednosti“ – gradišćanski Hrvati u Mađarskoj, u UFM Arena, gdje se prigodnim slovom nazočnima obratio ravnatelj Hrvatske matice iseljenika Mijo Marić.

U izjavi za tjednik Hrvata u Mađarskoj, ravnatelj Hrvatske matice iseljenika reče da je mnogo toga saznao i osvjedočio se o Hrvatima u Mađarskoj. Manjinama nije lako kada su velike nacije u euforičnim stanjima, tako je bilo i s Hrvatima u Mađarskoj u kriznim vremenima po manjinu, ali i u razdoblju stvaranja životne mudrosti koju vidim da imate i imate i strategiju djelovanja, te djelujete kao izvrsno organizirana kompanija, što je umijeće i plod duge mudrosti. O vama se malo zna i eho koji stvarate u skladu s onim što imate slab je. Vidim da planirate i da imate projekciju budućnosti, i možete biti od koristi mladoj hrvatskoj državi. Mi ćemo pomoći koliko možemo i promocijom u Matici i lobiranjem te vašom promocijom.

Branka Pavić Blažetin

U HDS-ovoj pečuškoj podružnici

O potporama iz državnoga proračuna za 2018. godinu

Potpora mjesnim i područnim samoupravama za djelovanje i obavljanje javnih zadaća bez izmjena Potpora državnim samoupravama za medije i ustanove s istim iznosima

Neće biti promjena u načinu financiranja mjesnih i područnih narodnosnih samouprava koje će i 2018. godine dobiti proračunsku potporu iz središnjega (državnog) proračuna. Kao i prethodnih godina, diferencirana potpora mjesnim i područnim narodnosnim samoupravama iz državnoga proračuna dijeli se na potporu za djelovanje, i to diferencirano prema podacima popisa pučanstva iz 2011. godine, i na potporu za obavljanje javnih zadaća, točnije za obavljene javne zadaće, a na temelju vrednovanja (bodovanja) zapisnika prethodne kalendarske godine.

Potpora za djelovanje

Okvirni je iznos potpore za djelovanje 1 882,5 milijuna (lani 1 568,5 milijuna forinta), dakle 314 milijuna više, ali po samoupravi godišnje 391 000 forinta (jednako kao i ove godine). Pravo na potporu ima svaka narodnosna samouprava – uključujući i preustrojenu od samouprave naselja u narodnosnu – koja je 1. siječnja 2018. upisana u registar narodnosnih samouprava. Mjesna narodnosna samouprava ima pravo na dvostruk iznos utvrđene godišnje potpore, dakle na 782 000 forinta (jednako kao i ove godine), ako se u naselju prigodom posljednjeg popisa pučanstva pripadnikom dane narodnosti izjasnilo više od 50 osoba. Područna narodnosna samouprava, jednako kao i ove godine, ima pravo na dvostruk iznos (200 %) utvrđene godišnje potpore, ako je u županiji (u glavnome gradu) broj registriranih

mjesnih samouprava (glavnogradskih okružnih) dane narodnosti – uključujući i preustrojene mjesne samouprave – najmanje 10, a najviše 20; ima pravo na četverostruki iznos (400 %) utvrđene godišnje potpore, dakle na 1 564 000 forinta po samoupravi ako je broj registriranih mjesnih (glavnogradskih okružnih) samouprava dane narodnosti – uključujući i preustrojene mjesne samouprave – veći od 20.

Iznos potpore za djelovanje bit će objavljen do 15. travnja 2018. godine na web-stranici Ministarstva, a putem Državne riznice doznačit će se u dva obroka; prvi do 30. siječnja, a drugi do 30. lipnja.

Potpora za obavljanje javnih zadaća (za obavljene javne zadaće)

Okvirni je iznos potpore za obavljanje javnih zadaća 1747,4 milijuna forinta (lani 1648,5 milijuna forinta), dakle gotovo sto milijuna veći iznos od ovogodišnjega. Nema promjena u načinu dodjele potpore za obavljanje javnih zadaća. Pravo na potporu za obavljanje javnih zadaća ima ona mjesna samouprava (i područna) koja je glavnogradskom ili županijskom vladinom uredu do 15. siječnja 2018. dostavila zapisnike s najmanje četiriju sjednica zastupničkog vijeća od prethodne godine, i zapisnik obvezne godišnje javne tribine, ako ona nije održana u okviru jedne od četiriju sjednica. Vladini glavnogradski i županijski uredi ove dokumente (zapisnike) dostavljaju ministru odgovor-

nom za narodnosnu politiku, koji prema zadanim kriterijima vrednuje zapisnike i obavljene javne zadaće – prema zadaćama koje se odnose na zastupanje interesa, nadalje na zadaće u svezi s kulturnom autonomijom, te druge zadaće u svezi s opstanom narodnosti – te utvrđuje vrijednost jednog boda, konačno i broj bodova te iznos potpore dane narodnosne samouprave. Može se osvojiti najviše sto bodova. Okvirni se iznos raspodjeljuje između mjesnih i područnih narodnosnih samouprava – prema njihovu broju – tako da se broj područnih samouprava uzima u obzir udvostručeno. Zatim se okvirni iznos dijeli s ukupnim brojem bodova i utvrđuje iznos jednog boda, a na temelju toga i konkretan iznos potpore za svaku narodnosnu samoupravu prema osvojenim bodovima.

Broj bodova i nadnevak (datum) sjednica ministar će objaviti između 1. i 16. ožujka 2018. godine. Narodnosne samouprave u roku 15 dana od objave mogu dati svoje primjedbe, a iznos potpore ministar će objaviti najkasnije do 15. travnja 2018. godine. Iznos potpore za obavljanje javnih zadaća doznačit će se također u dva obroka; prvi do 15. travnja, a drugi do 15. kolovoza.

Potpore državnim samoupravama uglavnom u istom iznosu
Potpore državnim samoupravama odnosno iznos potpore namijenjen za ustanove u održavanju državnih samouprava i narodnosne medije

Okvirni iznos za podupiranje državnih samouprava i medija: 1776,1 milijuna forinta. Tako će Hrvatska državna samouprava 2017. godine dobiti za djelovanje i medije iznos od 181,6 milijuna, dakle isto kao i ove godine.

Okvirni iznos za podupiranje ustanova u održavanju državnih narodnosnih samouprava: 1220,2 milijuna forinta (ove godine 1192,5 milijuna forinta), dakle 27,7 milijuna više. Narečenim iznosom povećana je potpora Njemačkoj državnoj samoupravi.

Za održavanje ustanova HDS će dobiti 145,9 milijuna (kao i ove godine).

Potpore državnim narodnosnim samoupravama dostavit će se u obrocima svake četvrt godine, prvi obrok do 31. siječnja.

U odnosu na ovu godinu neće biti bitnih promjena u načinu upotrebe potpore i u njezinu obračunu. Primjerice, potpora za djelovanje za 2018. godinu, koja se kao i do sada mora potrošiti najkasnije do 31. prosinca, može se upotrijebiti osim na neposredne troškove djelovanja i na obavljanje javnih zadaća. Mjesne i područne samouprave potporu za obavljanje javnih zadaća za 2018. godinu mogu upotrijebiti (potrošiti) do 31. prosinca 2019. godine, a njome se moraju obračunati najkasnije do 15. ožujka 2020. godine. Uz financijski obračun morat će se priložiti cjelokupan sažetak o svim računima i isplaticama.

Osim toga na teret posebnog poglavlja (Ministarstva ljudskih resursa) za podupiranje narodnosti planiran je iznos od 2597,4 milijuna za djelovanje, te 150 za ulaganja.

Za ulaganja i obnovu narodnosnih ustanova planiran je iznos od 4,4 milijuna za vlastiti udio na natječajima, a 1000,0 milijuna za ulaganja.

Izvor: Prema Zakonu C. iz 2017. o proračunu Mađarske za 2018. godinu objavljenom 27. lipnja ove godine u službenom listu Magyar Közlöny, broj 100, str. 9867, XX. poglavlje Ministarstvo ljudskih resursa, odnosno 9. privitak str. 9990 – 9996.

Pripremio: S. B.

U privitku tablice:

Potpore državnim narodnosnim samoupravama i medijima

Okvirni iznos: 1776,1 milijun forinta

	millio forint
1. Bolgár Országos Önkormányzat és Média	70,2
2. Magyarországi Görögök Országos Önkormányzata és Média	70,9
3. Országos Horvát Önkormányzat és Média	181,6
4. Magyarországi Németek Országos Önkormányzata és Média	294,0
5. Magyarországi Románok Országos Önkormányzata és Média	137,5
6. Országos Roma Önkormányzat és Média	361,2
7. Országos Lengyel Önkormányzat és Média	84,5
8. Országos Örmény Önkormányzat és Média	57,7
9. Országos Szlovák Önkormányzat és Média	166,0
10. Országos Szlovén Önkormányzat és Média	88,0
11. Szerb Országos Önkormányzat és Média	119,8
12. Országos Ruszin Önkormányzat és Média	67,3
13. Ukrán Országos Önkormányzat és Média	77,4

Potpore ustanovama u održavanju državnih narodnosnih samouprava

Okvirni iznos: 1192,5 milijun forinta

	millió forint
1. Bolgár Országos Önkormányzat által fenntartott intézmények	72,8
2. Magyarországi Görögök Országos Önkormányzata által fenntartott intézmények	35,5
3. Országos Horvát Önkormányzat által fenntartott intézmények	145,9
4. Magyarországi Németek Országos Önkormányzata által fenntartott intézmények	238,7
5. Magyarországi Románok Országos Önkormányzata által fenntartott intézmények	48,0
6. Országos Roma Önkormányzat által fenntartott intézmények	165,9
7. Országos Lengyel Önkormányzat által fenntartott intézmények	53,0
8. Országos Örmény Önkormányzat által fenntartott intézmények	33,4
9. Országos Szlovák Önkormányzat által fenntartott intézmények	197,9
10. Országos Szlovén Önkormányzat által fenntartott intézmények	58,4
11. Szerb Országos Önkormányzat által fenntartott intézmények	114,0
12. Országos Ruszin Önkormányzat által fenntartott intézmények	35,3
13. Ukrán Országos Önkormányzat által fenntartott intézmények	21,4

Garci u Đurđenovcu

Omladinski KUD „Gara“ 14. listopada 2017. sudjelovao je na 11. Smotri folkloru u Đurđenovcu, u organizaciji KUD-a „Đurđenovac“.

Đurđenovac je selo od tri tisuće žitelja, ujedno sjedište Općine Đurđenovac od umalo sedam tisuća stanovnika u okolici Našica. KUD „Đurđenovac“ utemeljen je 2005. godine, a prvu Smotru folkloru održali su 2006. godine. Cilj je priredbe po-

boljšanje suradnje s drugim društvima i očuvanje hrvatske kulture i običaja. Garci su se upoznali s njima na ovogodišnjim žetvenim svečanostima u Petrijevcima, prijateljskom naselju sela Santova, pa su dobili poziv na ovu priredbu kao prvo društvo iz Mađarske. Omladinski KUD „Gara“ u pratnji orkestra „Bačka“ predstavio je slavonski ples „Valpovo“ i svitu bunjevačkih plesova u izradbi pokojnog Antuna Kričkovića. Garci su oduševili publiku koja ih je primila s velikim pljeskom. Osim domaćih šokačko-slavonskih plesova u izvedbi dječje i odrasle skupine KUD-a „Đurđenovac“ te kulturnih društava iz Rakitovice i Petrijevaca, u programu smo još vidjeli zagorsku koreografiju KUD-a „Zagorac“ iz Beljevine (njihovi predci su podrijetlom iz Zagorja) i makedonsku koreografiju HMKD „Narodno ruvo“ iz Osijeka. Garci planiraju uzvratiti poziv KUD-u „Đurđenovac“ u idućoj godini.

Martin Kubatov

Jubilarna harkanjska Hrvatska večer

Mješoviti pjevački zbor harkanjskih Hrvata

U organizaciji harkanjske Hrvatske samouprave, 10. studenoga 2017. u tamošnjem domu kulture priređena je jubilara, 15. Hrvatska večer. Program je započeo svetom misom na hrvatskom jeziku koju je u mjesnoj rimokatoličkoj crkvi uz domaćeg župnika Ladislava Rontu predvodio donjomiholjački župnik vlč. Josip Antolović.

Zatim je druženje nastavljeno uz kulturni program u gradskom domu kulture. Sudjelovali su: KUD „Pušća“; kukinjski KUD „Ladislav Matušek“; salantski KUD „Marica“; Omladinski KUD „Gara“; barčanski KUD „Podravina“; pečuški Ženski pjevački zbor „August Šenoa“; martinački Ženski pjevački zbor „Korjeni“; Klapa „Tič“; učenici harkanjske škole; Harkanjski mješoviti zbor.

Nakon programa slijedila je zajednička večera, a potom Hrvatski bal uz Orkestar Podravka. Sponzori priredbe bili su: Ministarstvo ljudskih resursa, Zaklada Batthyány-Than i program EFOP-1.3.5-16-00188.

Događaju je pribivala generalna konzulica Vesna Haluga te dužnosnici političkog života Hrvata u Mađarskoj: glasnogovornik Hrvata u Mađarskom parlamentu Mišo Hepp, predsjednik HDS-ove Skupštine Ivan

Među nazočnima bio je i harkanjski gradonačelnik Tamás Endre Baksa.

Harkanjski Hrvati

Gugan, uz gradonačelnika grada Harkanja Tamása Endrea Baksu, i brojni predstavnici gradova prijatelja iz Republike Hrvatske: Belišća, Orahovice, Crikvenice, Donjeg Miholjca, Pušća... Kao što je uobičajeno u Harkanju, na Hrvatskoj je večeri bilo mnoštvo zainteresiranih. Nazočne su pozdravile predsjednica i dopredsjednica harkanjske Hrvatske samouprave Žuža Gregeš i Đurđa Geošić Radasnai, te predsjednik HDS-ove Skupštine Ivan Gugan i gradonačelnik grada Harkanja Tamás Endre Baksa.

Nakon dvosatnoga programa, u kojem smo upoznali bogatstvo hrvatskog folklora u Mađarskoj i matičnoj domovini Hrvatskoj, slijedilo je druženje prijatelja i znanaca. Tako smo saznali za čvrstu suradnju koju Mješoviti pjevački zbor Hrvata grada Harkanja i harkanjska Hrvatska samouprava ostvaruju s KUD-om Pušće i s gradom Crikvenicom. Planiraju se novi projekti i međusobna druženja, a suradnja s orahovičkom školom na zavidnoj je razini, što su nam potvrdili ravnatelji harkanjske i orahovičke škole, koji uživaju u nastupu dječje skupine harkanjske škole. Mješoviti pjevački zbor Hrvata grada Harkanja sprema se za prosinjačke obveze, a ovoga puta na proslavi 15. obljetnice Hrvatske večeri na pozornici su bili mnogi stari i novi članovi uza sadašnje pjevače.

Branka Pavić Blažetin

Bilo je i najmlađih među gledateljima.

Predavanje dr. Nikole Benčića u prisičkom Muzeju

„Protestantizam i Gradišćanski Hrvati“

„Petsto ljet tomu da je otac protestantizma Martin Luther na vrata crikve Svih svetih u nimškom Wittenbergu zabio svojih 95 tezov, a s tim je začeto minjanje Crikve, proces reformacije, a na to vrime se datira i početak doseljenja Gradišćanskih Hrvata na ove kraje“, rekao je u uvodu svojega predavanja hrvatski akademik dr. Nikola Benčić, 15. oktobra, u nedilju, u prisičkoj prostoriji Zbirke sakralne umjetnosti Hrvata u Ugarskoj. Profesora, ki je rodom iz južnogradišćanske Narde, predstavila je slušateljstvu dr. Bernadeta Zadrović, suradnica Muzeja, a od predavača iz Austrije dostali su diozimatelji toga otpodneva i zanimljive informacije: „Crikveni zapisi nam povidaju, i u svakoj vizitaciji tako stoji da Hrvati su vjerni katoličanskoj vjeri i Crikvi i nigdar nisu bili lutori. Med tim je dokazano, da prva gradišćanska knjiga ka se je pojavila 1568. ljeta je Sveto pismo, za zapadnougarske Hrvate. A tu knjigu je izdao Stipan Konzul, rodom iz Istre, a zač nismo znali za naš protestantizam? To

Profesor dr. Nikola Benčić s Prisičani na izložbi

li iz kriznih područjev, ka su furd bila napadnuta od Turkov. Sto ljet dugo su se selili Hrvati, neki u Talijansku u Molise, u Moravsku (današnju Češku), u Gradišće (zapadnu Ugarsku, Austriju i Slovačku), a i u Rumunjsku. Protestantizam med Hrvati počinje s Konzulom, ki je morao iz Istre pobignuti, a u Nimškoj je kod Tübingena počeo izdavati Sveto pismo, katekizmuše, molitvenike. Sve skupa je objavljeno oko 28 knjig glagoljicom, ćirilicom i latinišom, tako kako su si to ljudi potribovali. A

Drugi protestantski pastor je bio Grgur Mekinić Pythiraeus iz današnje Slovenije, ki je umro u austrijskom Keresturu 1617. ljeta i ki je napisao i izdao zapadnougarskim Hrvatom prve crikvene pjesmarice „Duševne pesne“ (1609. i 1611.) na hrvatskom jeziku. Neke Mekinićeve pjesme živu u molitveniki i jaču se i dandanas kod nas. Treći protestant u gradišćanskoj književnosti je bio Mihael Balošić, za njega ništ ne znamo. Zna se samo toliko da su ga u Hrvatskoj odsudili na smrt, pobignuo je, a u Güssingu je dobio azil. „Ako Hrvati nisu bili protestanti, zač su imali protestante u hrvatski seli? Moramo se pitati... a najveća falanga je svakako bila to da su Hrvati ostali bez hrvatske škole i ćudakrat i prez dušobrižništva, dokle su Ugri i Nimci to gledali za najvažniji uspjeh reformacije“, naglasio je predavač.

Za predavanjem, svi oni ki dovidob još nisu imali priliku, mogli su pogledati pri prisičkoj izložbi i Lutherovu Postillu, tiskanu u Wittenbergu 1575. ljeta, ka je pak iz lučmanskoga privatnoga arhiva Heinza Rittera darovana farniku Štefanu Dumoviću i njegovomu Muzeju. *Tiho*

Zainteresirana publika iz Unde, Sambotela, Kisege, Čeprega i Prisike

moramo jednostavno potvrditi tako da se naša povijest počela pisati sto ljet kašnje, kada nij' bilo već protestantov med Gradišćanskimi Hrvati. Jednostavno su asimilirani u ti seli, kade je hrvatsko stanovništvo bilo u manjini, a većina je bila nimška ili ugarska, a ona sela ka su bila čista hrvatska, ona se nisu dala. Njih je čuvala Katoličanska Crikva i prik crikve su održali jezik, literaturu, hrvatsku dušu itd., čuli smo od profesora dr. Nikole Benčića. Po njegovi riči naši ljudi su se doseli-

za Gradišćanske Hrvate su izdali prvi del Evandjeljov, to su lekcije, štenja za nedilju, 1568. ljeta. Tom knjigom je došao Konzul u Željezno i pokusio čiste Hrvate, npr. u Trajštofu, Vorištanu, Uzlopu nago varati na lutursku vjeru, ali nije bio jako zadovoljan, i 1571. ljeta je skrsnuo iz Željezna, najvjerojatnije prošao je u Dolnju Austriju, kade je i umro. Za knjigu smo prlje znali nego za ku drugu knjigu, ali ona se nije proširila jako, ali se čuva danas u šopronskoj Evangeličkoj biblioteki.

Trenutak za pjesmu

Pesam putnika

Ad notam:
O lux beata Trinitas

Predragi oče nebeski,
prosim te po tvojem Sini,
čuvaj me od pogibeli,
na vom puti iz milosti.

Bud polag tva obećanja,
okol mene zid goruća,
da ja na teli na duši,
na hiži i na družini...

Grgur Mekinić Pythiraeus

Obilježavanje 400. obljetnice smrti Fausta Vrančića u Pečuhu

Gabor Györfvári, Vesna Haluga, Marijana Borić i Magda Molnar Drinoczi

Svestrani hrvatski izumitelj svjetskoga glasa, leksikograf, filozof, hagiograf i biskup Faust Vrančić znatan dio svoga života boravio je u Ugarskoj. U ranoj mladosti tu se školovao osam godina te stekao izvrsno humanističko obrazovanje koje je bilo bitno za njegov daljnji razvoj i stasanje. Potom četiri godine studira filozofiju i pravo u Padovi, a po završetku studija vratio se u Ugarsku svome stricu Antunu Vrančiću, tada primasu Ugarske (prvomu među biskupima toga dijela Europe) i prvoj osobi nakon kralja, namjesniku hrvatsko-ugarskoga kraljevstva. Faust Vrančić svoj uspon u hijerarhiji hrvatsko-ugarskoga kraljevstva započinje službom vojnoga zapovjednika grada Vesprima (Veszprém), a s vremenom je napredovao od položaja carskoga tajnika Rudolfa II. Habsburgovca do naslovnoga biskupa Csanáda i kancelara za Ugarsku i Transilvaniju. U spomen na ovoga velikoga hrvatskog humanista, a u povodu obilježavanja 400. obljetnice Vrančićeve smrti (1617.), organizirano je nakon dva znanstvena kolokvija, prvoga u Rimu (u Papinskome hrvatskom zavodu sv. Jeronima) i drugoga u Pragu (u Domu nacionalnih manjina), treće svečano i radno obilježavanje Vrančićeve obljetnice u Pečuhu, kao sjećanje na toga znamenitog Šibenčanina koji je dugi niz godina bio jedan od najutjecajnijih ljudi u hrvatsko-ugarskom kraljevstvu. Događaj obilježavanja Vrančićeve obljetnice u Pečuhu potaknuo je projekt Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti u Zagrebu „Upoznajmo hrvatsku znanstvenu baštinu“, u suradnji s domaćinima, Hrvatskim školskim centrom Miroslava Krležu u Pečuhu i njegovim ravnateljem, gosp. Gaborom Györfvárijem, te uz veliki angažman i podršku gđe Magdolne Molnár Drinócziné iz Znanstvenoga zavoda Hrvata u Mađarskoj. To je nastavak suradnje koja se već više godina uspješno ostvaruje kroz programe Međunarodne ljetne škole hrvatskoga jezika i kulture „Faust Vrančić“ na otoku Prviću pokraj Šibenika.

Na početku svečanoga programa održanoga 17. listopada. 2017. u velikoj dvorani Hrvatskoga školskog centra u Pečuhu, nazočne je srdačno pozdravio ravnatelj Centra, gospodin Gabor Györfvári, a zatim

voditeljica projekta „Upoznajmo hrvatsku znanstvenu baštinu“ dr. sc. Marijana Borić, koja je potom održala planirana predavanja i vodila radionicu „Tragovima Fausta Vrančića“. Tom su prigodom održana dva predavanja kojima su u velikom broju prisustvovali učenici i profesori Hrvatskoga školskog centra u Pečuhu. Jedno je bilo prilagođeno starijoj, a drugo mlađoj dobi slušatelja. Upriličena je i popratna multimedijalna radionica tijekom koje su nazočni pogledali film „Sanjam“ o Faustu Vrančiću te se upoznali s edukativnim igricama kreiranim na Vrančićevim projektima što ih je za ovu prigodu iz svoga fonda ustupio Memorijalni centar Faust Vrančić u Prviću Luci na otoku Prviću. Tom su prigodom zainteresirani mogli na računalima pregledati digitalizirana izdanja dvaju najvažnijih Vrančićevih djela, tehnički priručnik „Machinae novae“ (Venecija, 1615./1616.) i njegov petojezični rječnik „Dictionarium quinque nobilissimarum Europae linguarum, Latinae, Italicae, Germanicae, Dalmaticae et Ungaricae“ (Venecija, 1595.), prvi rječnik hrvatskoga jezika i prvi oveći rječnik mađarskoga jezika.

Ugledu ovoga događaja pridonijela je svojom nazočnošću generalna konzulica Republike Hrvatske u Pečuhu, gđa Vesna Haluga. Nakon predavanja razvila se vrlo zanimljiva i ugodna rasprava o mogućnostima daljnje suradnje poradi afirmacije i promocije hrvatske znanstvene baštine. Svi su nazočni izrazili veliko zadovoljstvo što je u njihovu gradu ovim događajem obilježena Vrančićeva obljetnica. Dogovorena je i daljnja suradnja na zajedničkom poticanju istraživanja hrvatske znanstvene baštine i njezne popularizacije koju mogu ispravno protumačiti i provoditi samo primjereno obrazovani stručnjaci uz potporu šire zajednice. Afirmacija hrvatskoga znanstvenog nasljeđa važna je ne samo u akademskim već i širim krugovima, a posebice kod mladih radi što boljeg obrazovanja iz tog područja jer je znanstvena baština, kao dio kulturne baštine, prepoznatljiv dio hrvatske nacionalne samobitnosti, te sadrži veliki obrazovni i odgojni potencijal.

Marijana Borić

Tjedan hrvatske kulture u HOŠIG-u

„Machinae novae“ Fausta Vrančića i šestota Milenijska fotografija Šime Strikomana

U budimpeštanskome Hrvatskom vrtiću, osnovnoj školi, gimnaziji i đlačkom domu između 20. i 24. studenoga 2017. održana je uobičajena priredba ustanove „Tjedan hrvatske kulture“. U sklopu toga, uz također zabilježiti vrijedne događaje, održano je iscrpno predavanje suradnice Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti, voditeljice projekta „Upoznajmo hrvatsku znanstvenu baštinu“ Marijane Borić, te snimljena je i šestota i šesto prva Milenijska fotografija poznatoga filmskog i televizijskog snimatelja, profesionalnog fotografa Šime Strikomana. Šestota fotografija ima naslov „Faust Vrančić u HOŠIG-u“, a šesto prva „Matija Petar Katančić u HOŠIG-u“.

Godine 2017. obilježava se četiristo godina smrti šibenskog jezikoslovca, povjesničara, konstruktora i tehničkoga pisca, diplomata, inženjera, svećenika i biskupa Fausta Vrančića. Znanstvena priča ovoga hrvatskoga vidovnjaka do dana današnjega i nakon stoljeća istraživanja njegova života, još nije u potpunosti ispričana. Sveobuhvatno i iscrpno predavanje o tome hrvatskom renesansnom čovjeku održala je suradnica Hrvatske akademije znanosti i

Snima se 600. Milenijska fotografija.

umjetnosti, voditeljica projekta „Upoznajmo hrvatsku znanstvenu baštinu“ Marijana Borić. Svoje izlaganje svela je u dva dijela, prvo je govorila o životnome putu toga hrvatskog polihistora, koji je govorio na sedam jezika, te najvažniji je konstruktor Hrvata na prijelazu 16. i 17. stoljeća. Vrančić kao dječak otišao je u Ugarsku svome stricu, biskupu Antunu Vrančiću, potom je imenovan upraviteljem biskupskih imanja u Vesprimu, tajnikom na dvoru Rudolfa II., rimsko-njemačkog cara i hrvatsko-ugarskoga kralja, koji stoluje u Pragu. Upravo taj grad bit će bitan u Faustovu daljnjem napredovanju i radu, grad koji je tada vrvio od znanstvenika i izumitelja. Važno je napomenuti da u vrijeme Faustova života, kako reče Marijana Borić, tehničke znanosti poput fizike, mehanike, matematike bile su tek u pojmovima, njegova inovatorska rješenja većinom su nastala intuitivno. Načinio je nacрте pedeset i šest naprava, inovativna rješenja za izradbe mlinova na vodeni i vjetreni pogon, raznih uređaja za prenošenje tehničkih konstrukcija i mostova. Taj je hrvatski veleučeni čovjek svojim vizionarskim zamislima nadmašio svoje stoljeće, on je sačinio nacrt lančanoga mosta, što je ostvaren tek stoljećima kasnije; najreprezentativniji su primjeri Golden Gate u San Franciscu i Széchenyijev lančani most u Budimpešti. Izume svoje sakupio je u zbirku „Machinae novae“, koja je objavljena uz dozvolu dužda 1615. godine u Veneciji, te donosi 49 bakropisa s komentarima na latinskom, talijanskom, španjolskom, francuskom i njemačkom jeziku. Osim toga veličanstvenog dje-

la Faust je izdao i Rječnik, kako on veli, pet najplemenitijih jezika Europe (Dictionarium quinque nobilissimarum Europae linguarum, latinae, italicae, germanicae, dalmaticae et ungaricae), objavljen 1595., što se smatra početkom hrvatske leksikografije, a ujedno je bio ne samo pravi hrvatski nego i prvi mađarski rječnik. Svijet ga danas poznaje i kao izumitelja Homo Volansa, letećeg čovjeka, prvog funkcionalnog i testiranog padobrana, ali ne trebamo zaboraviti ni njegova ostala povijesna, filozofska i liriska djela.

Strikomana daje poduke učenicima.

Dan 22. studenoga 2017. jednako tako zlatnim se slovima bilježi u povijesti budimpeštanskoga HOŠIG-a, jednako i u nizu Milenijskih fotografija, karijeri poznatoga filmskog i televizijskog snimatelja, profesionalnog fotografa Šime Strikomana. Naime, posredstvom profesora tjelesnog odgoja ove škole Zorana Marijanovića, Strikomana, zajedno sa svojom suprugom Editom, bio je gost Tjedna hrvatske kulture, u okviru ove manifestacije, i snimio svoju 600. i 601. Milenijsku fotografiju – 600. Milenijska fotografija Šime Strikomana „Faust Vrančić u HOŠIG-u“. Prva Milenijska fotografija u Mađarskoj ovoga slavnog fotografa, također i prva Faustu Vrančiću u ovoj državi, kreirana je u obliku padobrana i snimljena s pomoću budimpeštanskih vatrogasaca iz ptičje perspektive ispred školskoga zdanja u parku, a 601. Milenijska fotografija Šime Strikomana „Matija Petar Katančić u HOŠIG-u“ posvećena je Matiji Petru Katančiću, hrvatskomu književniku, profesoru poetike, arheologije i numizmatike, prevoditelju i franjevcu, u povijesti zapamćenom po prijevodu cjelovitoga Svetog pisma na hrvatski jezik. Fotografija je snimljena na školskom igralištu i predstavlja ruku koja drži pero, spremnu na pisanje, ispod koje se proteže prezime velikana: Katančić, a u gornjem kutu Budim i 1825. godina, godina smrti toga velikana.

Kristina Goher

Kiseški Hrvatski dan s Dušnočani

Kljetu će biti peto ljetu da su se priključili hodočasnici iz Dušnoka kiseškoj grupi, ka svako ljetu na kraju augustuša piše napravi četverodnevno shodišće u Celje. Iz toga peršonskoga prijateljstva pak je izraslo i medjusobno kontaktiranje dvih hrvatskih zajednic. Na protuliće su kiseški Hrvati posjetili Dušnočane, a 4. novembra, u subotu, na kiseški hrvatski kiritof i na dan sv. Emericha velika delegacija je dospila uprav u Jurišičev grad na Hrvatski dan.

Svečanu mašu u hrvatskoj crikvi sv. Mirka služio je Štefan Dumović, židanski farnik, a potom, po staroj tradiciji na putu do Jurišičeve tvrđjave, stala je povorka. Pred žutom zgradom, ka je trenutačno pod obnovom, skromno daje svim na znanje mramorna ploča da na ovom mjestu se je školovao jedan od najvećih Gradišćanskih Hrvatov, Mate Meršić Miloradić. Tako u škurini pri hladnom vjetru i sad, kot svaki put, gizdavo je letila iz naših ust himna Gradišćanskih Hrvatov, čije štrofe se vežu uprav za njegovo ime. Položen je i vijenac u čast gradišćanskoga velikana i u znaku da kiseški hrvatski krug čvrsto u pameti drži najvažnije ljude, jubileje u vlašćem gradu. U tvrđjavi je sve goste pozdravio Šandor Petković, pred-

KUD Biser iz Dušnoka

Jubilarni hrvatski zbor Zora iz Kisega

Domaći peljači i prvi prijatelji iz Dušnoka

sjednik Hrvatske samouprave u Kisegu, a med časnim gosti posebno su pozdravljeni Béla Báthly, zamjenik načelnika Kisega, liktar Dušnoka Petar Palotai, predsjednik Društva Gradišćanskih Hrvatov u Ugarskoj, Vince Hergović. Zvana toga srdačna dobrodošlica je upućena i dragim gostom iz Slavonije, ki su uprav tako

kot i lani, prilikom Večeri Domovinskoga boja, svaki dan u drugom naselju, prezentirali knjigu Ivana Njarija. U ime svojih raskih Hrvatov iz Dušnoka se je svim nazočnim obratio Petar Palotai, ki je na početku govorio po hrvatski, a zatim po ugarski, a kako je rečeno njev jezik isto tako umira kot i gradišćanskohrvatski, ili ga još jedino čuva starija generacija. Ključna baza dušnočko-kiseškoga prijateljstva mogli bi reći da je otok Visovac, blizu Šibenika, kade su se našli poslaniki s ovoga i s onoga kraja. Ovako su zašli i KUD Biser i muzički sastav Zabavna industrija u Kisegu i sa svojim atraktivnim folklorom, ter od nas malo odaljenom i stranjskom mužikom su otvorili folklorni program. Gostom su pak vjerojatno neobično zvučale naše gradišćanske melodije, ke su predstavile članice i člani ljetos jubilarnoga, 15-ljetnoga jačkarnoga zbora Zora. Spravišće je nastavljeno u prijateljskoj atmosferi i pravoda su sve dvi strane jednako tvrdile na mužiku petroviskoga Jonija Timara i Zabavne industrije, tanač, jačka i dobra volja jednako su važni u sazidanju novih kontaktova i daljnjih sprijateljjevanj.

Tiho

Tri u jednom

Martinje, susret iseljenih Martinčana i Međunarodni susret hrvatskih pjevačkih zborova

Hrvatski kulturni i sportski centar „Josip Gujaš Džuretin” i Kulturno društvo Martince 11. studenog organizirali su priredbu pod nazivom „Proslava Martinja i međunarodni susret hrvatskih pjevačkih zborova”. Priredba je održana u martinačkom Domu sportova. Njima se pridružila i Mjesna samouprava istoga dana prvi put s priredbom druženja (okupljanja) iseljenih Martinčana.

Svetu misu uz mjesnog župnika Iliju Čuzdija služio je šeljinski župnik Jozo Egri.

Toga su dana stigli i vjernici izdaleka.

Program je dana započeo prijateljskom nogometnom utakmicom između veterana nekadašnjih igrača nogometnih klubova sela Martinaca i Santova, na igralištu u Cretiću. Kako i priliči prijateljima i prijateljskoj utakmici, i konačni je rezultat bio prijateljski.

Svečanu, tamburašku svetu misu povodom Martinja u mjesnoj rimokatoličkoj crkvi služio je mjesni župnik Ilija Čuzdi uz koncelebraciju šeljinskog župnika, rođenog Martinčanina Jozu Egrija. Misu su svirali mladi tamburaši iz Podravine koji vježbaju pod rukom Zoltána Vizvárija uz pjevanje Ženskoga pjevačkog zbora „Korjeni”.

Nakon krštenja mladog vina u prepunoj dvorani doma kulture Kulturnog i sportskog centra „Josip Gujaš Džuretin”, što ga je krstio martinački župnik Ilija Čuzdi, slijedio je Međunarodni susret hrvatskih pjevačkih zborova.

Nastupili su: pečuški Ženski pjevački zbor „August Šenoa”; Ženski pjevački zbor „Snaše iz Pogana”; harkanjski Mješoviti zbor; bajski Pjevački zbor KUD-a „Bunjevačka zlatna grana”; duš-

Đurđa Sigečan, Krištof Petrinović i Levente Varnai

nočki izvorni Hrvatski pjevački zbor; barčanski Pjevački zbor KUD-a „Podravina”; petrovoselski Hrvatski ženski zbor „Ljubičica”; Ženski vokalni sastav „Đakovčanke”; staromikanovačka Muška pjevačka skupina „Šokadija”; đurđevački Ženski vokalni ansambl „Đurđevčice”; martinački Ženski pjevački zbor „Korjeni”; Ženski vokalni sastav „Katarine”.

Priredbi je pribivala generalna konzulica Vesna Haluga, a svojom nazočnošću počastio ju je i politički vrh Hrvata u Mađarskoj, HDS-ov predsjednik Ivan Guban, predsjednik Saveza Hrvata u Mađarskoj, brojni voditelji škola i ustanova u HDS-ovu održavanju te velik broj zastupnika HDS-ove Skupštine, ugledni Martinčani koji danas ne žive u selu, i ne u posljednjem redu mještani. Nazočne su uime organizatora pozdravili uime Mjesne samouprave načelnik Levente Varnai, uime martinačke Hrvatske samouprave njezina predsjednica Đurđa Sigečan te voditelj Hrvatskoga kulturnog i sportskog centra „Josip Gujaš Džuretin” Krištof Petrinović.

Dušnočki izvorni Hrvatski pjevački zbor uz harmoniku Stipana Krekića

Branka Pavić Blažetin

(Nastavak slijedi u Hrvatskom glasniku broj 49)

Mala stranica

Upoznajmo zanimanja

Na farmi Stjepana Horvata

Po programima osnovnih škola, jedan se dan posvećuje tematici profesionalne orijentacije. Približavanjem kraja prvog polugodišta tema je sve aktualnija. Učenici završnih godišta u osnovnim i u srednjim školama moraju razmisliti o nastavku

U autolimarskoj radionici kod Lajoša Hulera

Bolničarka Tímea Tot predstavlja davanje injekcije.

školovanja, naime na početku iduće kalendarske godine trebaju predati prijave za srednje škole i za fakultete. Kod mnogih je učenika to velika dvojba, jer ipak je poželjno usmjeravati se prema onome kakvo bismo zanimanje željeli izabrati. Sve je teže to odlučiti jer izbor određuje budući profesionalni put. Zanimanja ima sve više, pa i svakodnevno nastaju nova, učenici su neodlučni. Nije lako izabrati karijeru i zanimanje kojim će se možda cijeli život baviti. Bude da griješe pri odabiru profesije, zbog čega se žale godinama. Postoje razni načini kojima psiholozi daju savjete u odabiru, no ipak je možda najbolji način da djeca upoznaju ljepote i mane određenih zanimanja. Tako je Osnovna škola „Katarina Zrinski“ organizirala Dan profesionalne orijentacije, prilikom kojeg su pojedinci (neki roditelji) predstavili razna zanimanja. Učenici su se upoznali s radom manekera, cvjećara, automehaničara, uzgajivača stoke, bolničarke, pekara i trgovca. Uživali su u primjeni raznih alata, oruđa, izradbi peciva, aranžmana i u drugim zanimanjima. *beta*

U nedjelju se pali prva svijeća u došašću

Prvom nedjeljom došašća ili adventa Katolička Crkva počinje novu liturgijsku godinu. Ove će se godine prva svijeća u došašću paliti 2. prosinca. Tom se prigodom u mnogim gradovima i mjestima priređuje prigodni program. U prvu nedjelju došašća, razdoblja koje prethodi Božiću, pali se prva svijeća nade i iščekivanja. Druge nedjelje došašća pali se svijeća mira, s porukom pomirbe sa svima, kako bismo Gospodinu pripravili put do svoga srca. Treće se nedjelje pali svijeća radosti i veselja. Četvrta se pali svijeća ljubavi, a negdje se uobičajilo na adventski vijenac staviti i petu, Kristovu svijeću! Prema drugom vjerovanju, četiri svijeće u vijencu označuju četiri godišnja doba, odnosno četiri razdjelnice u ljudskoj povijesti: stvaranje, utjelovljenje, otkupljenje i svršetak. Prve se nedjelje pali prva svijeća i tako redom da do Božića gore sve četiri. Prva je svijeća nazvana prorokova svijeća, druga betlehemska, treća pastirska, a posljednja svijeća anđela. Postupno paljenje svijeća znak je približavanja Božića.

Potpisan sporazum o suradnji između keresturske Osnovne škole „Nikola Zrinski” i Hrvatskih studija Sveučilišta u Zagrebu

Nakon godinu dana suradnje Osnovna škola „Nikola Zrinski”, keresturska Hrvatska samouprava i Hrvatski studiji Sveučilišta u Zagrebu, 16. studenoga 2017. potpisali su Sporazum o međusobnoj obrazovnoj suradnji na neodređeno vrijeme. Sporazum u ime Hrvatskih studija potpisala je prof. dr. sc. Sanja Vulić Vranković, od strane održavatelja keresturske škole Ferenc Magyar, ravnatelj kaniškog Obrazovnog okruga, te u ime Hrvatske samouprave Anica Kovač, predsjednica, ujedno i ravnateljica škole. Sporazum podrazumijeva čvrstu suradnju među ustanovama, godišnje dva puta obavljanje nastavničke prakse studenata u keresturskoj školi, gostovanje keresturskih učenika u Zagrebu, te sudjelovanje nastavnika u ljetnoj školi u organizaciji Hrvatskoga studija, odnosno znanstvena suradnja.

Suradnja keresturske i zagrebačke ustanove zapravo je započela zahvaljujući terenskoj nastavi studenata s profesoricom Sanjom Vulić u Serdahelu, gdje ih je primila Hrvatska samouprava „Stipan Blažetin”. Tada su studenti s profesoricom posjetili Osnovnu školu „Katarina Zrinski”, Dječji vrtić, Hrvatski kulturno-prosvjetni zavod „Stipan Blažetin” u Serdahelu i Osnovnu školu „Nikola Zrinski” u Keresturu. Ravnateljica keresturske škole Anica Kovač već godinama željela je uspostaviti suradnju s nekim hrvatskim sve-

Zagrebačke studentice i nastavnice u krugu profesorice i ravnateljice

Svečani čin potpisivanja (slijeva: Anica Kovač, Sanja Vulić i Ferenc Magyar)

učilištem, sličnu kao što ima serdahelska škola sa Sveučilištem u Zadru, pa je ponudila suradnju sa Sveučilištem u Zagrebu. Profesorica Sanja Vulić otprije je bila upoznata s problemima očuvanja narodnosnog jezika u dijaspori i obećala pomoć u tom pogledu. Već u proljeće ove godine dvije studentice Hrvatskih studija tjedan dana hospitirale su i podučavale u Keresturskoj školi, a od 13. do 17. studenoga ponovno četiri studentice. Usput su obje strane radile na tome da se suradnja podigne na višu razinu i da se i službeno potvrdi.

– Vrlo mi je drago da je došlo do te suradnje. Naše je Sveučilište izradilo projekt koji se temelji na povezivanju s Hrvatima u dijaspori. Obratila sam se voditelju Hrvatskih studija profesoru Mariju Grčeviću i osim dosadašnjih predmeta, kao što su jezik, književnost, hrvat-

Na satu hrvatskoga jezika

ski tisak Hrvata u dijaspori na nastavničkome smjeru diplomskoga studija uveden je i novi predmet, a to je nastava hrvatskoga jezika u dijaspori. U okviru toga studenti će dolaziti u kerestursku školu dva puta u jednoj školskoj godini, a nastojala sam pronaći i dobru školu u Zagrebu, gdje bi keresturski učenici gostovali tjedan dana, spavali bi kod obitelji, jer smatram da je to najbolji način učenja hrvatskoga jezika. Zahvalna sam svima koji su pomogli da se ta suradnja uspostavi jer smatram da će to biti vrlo korisna i za jednu i za drugu stranu. – kazala je profesorica Sanja Vulić.

Zagrebačka Osnovna škola Retkovec se uključila u suradnju, već istoga dana učiteljice Zrinka Katalinić i Marica Motik boravile su u Keresturu da bi se dogovorile o možebitnim zajedničkim programima, te o mogućnostima suradnje. Prema planovima, na kraju školske godine keresturska će djeca posjetiti svoje vršnjake u Zagrebu. Osim toga u okviru suradnje Sveučilište jednoj učiteljici/učitelju omogućit će sudjelovanje u Ljetnoj školi za nastavnike hrvatskoga jezika iz dijaspore, koja će se ove godine održavati na Vrbniku (na Krku). U projektu su i sociološka istraživanja i zajedničke publikacije.

Ravnatelj Obrazovnog okruga Ferenc Magyar pozdravio je suradnju ustanova i svojim potpisom potvrdio i pomoć Okruga. Prema njegovu mišljenju narodnosne ustanove poradi očuvanja jezika i tradicija moraju obavljaju dodatne zadatke što iziskuje više zadataka, a to mora uzeti u obzir i Obrazovni okrug. Suradnja keresturske i serdahelske škole s ustanovama iz matične domovine potrebuje i dodatne troškove (smještaj, putovanje), stoga će Okrug pri izradbi proračuna za iduću godinu prihvatiti i to. Tijekom tjedna četiri studentice održavale su sate hrvatskoga jezika pod vodstvom učiteljica. Endrina Hrenić bila je vrlo zadovoljna, prema njezinu iskustvu keresturska su djeca vrlo pristojna, na satu su bila aktivna, ali smatra da treba proraditi na tome da djeca razumiju ono što uče, da više saobraćaju, komuniciraju. Na svečanom potpisivanju sporazuma keresturska su djeca predstavila običaj pomurskih svatova.

beta

Predsjedateljica Predstavničkog doma Parlamentarne skupštine BiH Bojana Krišto u posjetu Budimpešti

Predsjedateljica Predstavničkog doma Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine Bojana Krišto i predsjedatelj Doma naroda PSBiH Ognjen Tadić 27. listopada 2017. sudjelovali su na Osmoj konferenciji predsjednika parlamenata zemalja Zapadnog Balkana o euroatlantskim integracijama te su se sastali s predsjednikom Mađarskog parlamenta Lászlóom Kövérom. Istog je dana u Croaticinim prostorijama upriličen susret predsjedateljice Bojane Krišto, predstojnika njezina ureda Dubravka Brdara, veleposlanika BiH u Budimpešti Aleksandra Dragičevića, savjetnika Gorana Pranjica i predsjednika Hrvatske državne samouprave Ivana Gugana, voditelja HDS-ova ureda Joze Solge i Croaticina ravnatelja Čabe Horvatha. Kako saznajemo, predsjednik Gugan upoznao je gđu Krišto s društvenim i političkim ustrojstvom, kulturnom i obrazovnom djelatnošću Hrvata u Mađarskoj, HDS-ovom institucionalnom mrežom i načinom financiranja djelatnosti narečenih. Voditelj Solga u kratkim je crtama predstavio Zakon o pravima nacionalnih manjina u Mađarskoj, te samoupravni i Izborni zakon. Govorio je o instituciji glasnogovornika manjina u Mađarskome parlamentu, a također i o načinu suradnje s njim. Gđa Krišto upoznala je predsjednika Ivana Gugana i voditelja Jozu Solgu o stalnoj unutarnjoj političkoj i pravnoj nesigurnosti u BiH, te o uskraćivanju prava konstitutivnim narodima na legitimno predstavljanje, što je dovelo do neprovedbe presuda Europskog suda za ljudska prava i presuda Ustavnog suda BiH. Razgovaralo se i o vidovima buduće suradnje između hrvatske manjine u Mađarskoj i hrvatske zajednice u BiH. Potom su se razgledale Croaticine prostorije, a o radu i djelatnosti tvrtke govorio je ravnatelj Čaba Horvath. Predsjedateljica Bojana Krišto pohvalno je govorila o viđenome i založila se za buduću suradnju i s Croaticom.

k. g.

Virani gostovali u Dombovaru

Prijateljski susreti grada Dombovara i Vira traju već umalo deset godina, suradnja je službeno obilježena 2011. potpisivanjem sporazuma o međusobnoj suradnji. Kulturni i športski susreti, međusobno razmjenjivanje iskustava u turizmu i na drugim poljima i danas su živi. U okviru te suradnje Virani su gostovali u Dombovaru između 25. rujna i 1. listopada. Izaslanstvo iz Hrvatske predvodio je predsjednik Općinskog vijeća Rajko Radović.

Trodnevni je susret predstavnika dvaju gradova bio ispunjen raznim događanjima. Uobičajena nogometna utakmica ni ove godine nije izostala, ovaj put prijelazni pehar ostao je u Dombovaru, naime domaći su veterani pobijedili NK „Mornar“ na 3 : 1. Dopredsjednik Općinskog vijeća Marino Rukavina nije mario za rezultat, jednako kao ni predsjednik „Mornara“ Živko Vučetić, naime i po njihovu mišljenju najvažnije je druženje i prijateljstvo. Osim športskoga programa tu su bili i enološki programi, Virani su u Bonyhádu posjetili vinsku kuću „Kiszler“,

gdje ih je pozdravio Árpád Potápi, državni tajnik i parlamentarni zastupnik dombovarske i bonjhadske regije. Državni tajnik u svome pozdravnom govoru spomenuo je zajedničku povijest Mađara i Hrvata s današnjim vrijednostima i zajedničkim ciljevima. Reče i to da nije zadovoljan s odnosima dviju zemalja, posebice na gospodarskom polju, naime zaostaje od mogućnosti. Mađarska vlada ubuduće to želi razvijati, stoga je pohvalna i suradnja između Dombovara i Vira, u kojoj ima veliki udio dombovarska Hrvatska samouprava, na čelu s Gaborom

Vargom-Stadlerom. Virsko je izaslanstvo bilo i u Seksaru, gdje su Virani uz doček župana Tamása Fehérvárija te uz pratnju županijskog voditelja Ureda za razvoj Balázsa Naszvadija obišli izložbu Eszter Maltioni „Život i svijet Tolnanske županije“. U subotu su predstavnici javnog života otoka Vira, nakon 19. uzastopne međunarodne utakmice između veterana FC „Dombovar“ i „Mornara“, gostovali u Csikóosztötsu na berbenom festivalu, čime je završen događajni dio posjeta Dombovaru.

beta

Hrvatski kalendar 2018

U nakladi Croatica Nonprofit Kft.-a, izašao je Hrvatski kalendar 2018. Uredila ga je Branka Pavić Blažetin uz uređivački odbor, što ga čine Stipan Balatinac, Bernadeta Blažetin, Timea Horvat, Kristina Goher. Godišnjak na 240 stranica u boji donosi niz napisa i mnoštvo fotografija iz života Hrvata u Mađarskoj od Gradišća do Bačke.

Po više nego simboličnoj cijeni može se naručiti e-poštom: croatia@croatia.hu

ili na telefonu: **+36 1 269 1974.**

Neka u Vašem hrvatskom domu bude i Hrvatski kalendar 2018!

OLAS

Hrvatska samouprava 2. prosinca priređuje već uobičajeno okupljanje u došašću pod nazivom Adventska večer. Kulturni program počinje u 16 sati u mjesnom domu kulture. Nastupaju: muško pjevačko Društvo BelAmi iz Hrvatske i Mladi tamburaši iz Mohača pod vodstvom Joške Kovača.

KOLJNOF

Hrvatska samouprava dotičnoga naselja i Dvojezična škola i čuvarnica Mihovil Naković Vas srdačno pozivaju na otvaranje Prvoga adventskoga oblaka i na predaju novih oblakova u školi, 1. decembra, u petak, početo od 18 uri. Svetačni govor će držati Matija Firtl, parlamentarni zastupnik. Organizatori svakoga rado čekaju!

PEČUH

Generalni konzulat Republike Hrvatske u Pečuhu, Znanstveni zavod Hrvata u Mađarskoj i Hrvatski klub „August Šenoa“ organiziraju književnu tribinu koja će se održati 1. prosinca 2017., s početkom u 15 sati u Hrvatskome klubu „August Šenoa“. Gošća je tribine književnica Božica Jelušić.

PEČUH

U Hrvatskom vrtiću, osnovnoj školi, gimnaziji i učeničkom domu „Miroslav Krleža“ 1. prosinca svečanost je predaje maturalskih vrpca učenicima 12. razreda Hrvatske gimnazije Miroslava Krleže. Svečani program pripremaju učenici 11. razreda.

HRVATSKI ŽIDAN

Crikvena općina dotičnoga naselja, vojnici, veterani, graničari u Ugarskoj, Sloveniji i Austriji, 3. decembra, u nedilju, početo od 10 uri si drže tradicionalne spominjanje na pale junake u I. i II. Svitkom boju, prilikom dana zaštitnice sv. Barbare. Po programu domaćini i gosti se najđu na farofu u 9 uri, pred i za mašom će se položiti vijenci, a u 10 uri je trojezična (ugarska, hrvatska i nimška) maša, ku sluđu Štefan Dumović peljač fare i dr. Anton Kolić, umirovljeni farnik Gradišćanskih Hrvatov. U 11.15 uri svi gosti se pozivaju na druženje na farof.

KEMLJA

KUD Konoplje, tamošnja Hrvatska samouprava i Kemljanska kulturna zajednica i ovo ljeto organiziraju 3. „Barbarin večer“, 2. decembra, u subotu, u mjesnom Kulturnom domu od 19 uri. Na programu su sve Barbare od tancošev, ke ćeju pokazati ča znači i kako se maskiraju još i danas naše divojke i žene na ov stari hrvatski običaj, ki je jedini ovakov zakon u cijeloj Europi. Unutar programa će žiri cijeliti one Barbare, ke se natiču iz sela, za prve tri novčane vridne nagrade. U programu nastupaju KUD Konoplje i jačkarni zbor Mali Dunaj. Ovo je veselje svim onim, ki si donesu sobom jilo i pilo, ar prodavati se ništ neće! Živa muzika za zabavu i tanac, hrvatska plesačnica! Svakoga iz srca pozivamo i čekamo na ov PAJ ZI CULOM!

BOŽIĆ JE, RADOST JE!
Hrvatski božićni koncert

TAMBUROM U SRCU
Koncert mladih tamburaša iz naše škole tambura u prostorima 10. obilježnice kulturne udruge VIZIN (izvedbe: Tita, Jasen, Željko, Stipan Đurđić)

DALMACIJA U DUŠI
Koncert Kape CAMBI

ORGANIZATORI: HRVATSKA SAMOUPRAVA PEČUHA - KULTURNA UDRUGA VIZIN

URADNICI: OBRADNOVI CENTAR MIROSLAVA KRLEŽE 7624 PEČUH SZEGEDI UT 97.